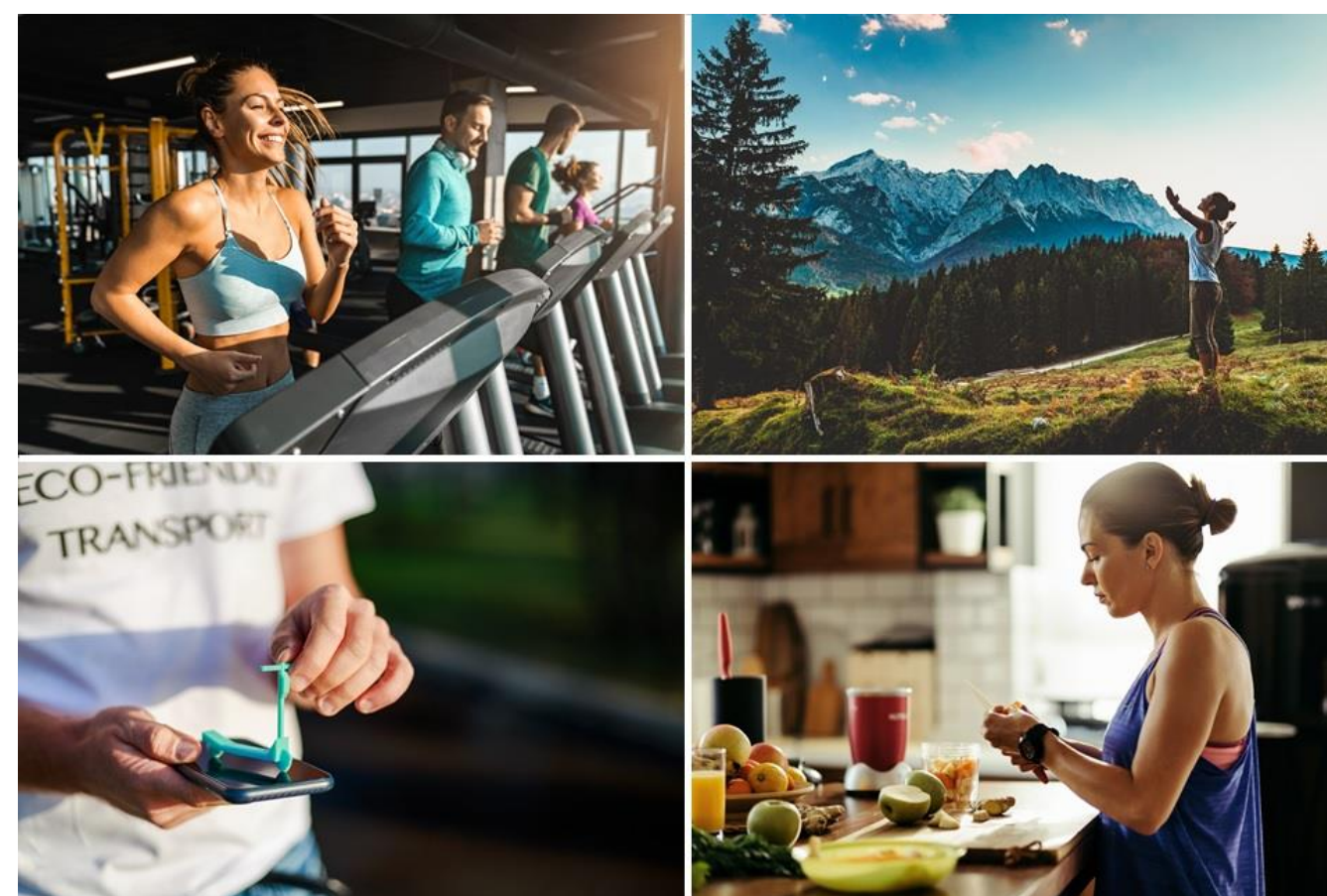

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΕΞΥΠΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Μια αλλαγή οικονομικού μοντέλου

Η κρίση του αναπτυξιακού συστήματος

Το μοντέλο ανάπτυξης των τελευταίων πενήντα ετών αποκαλύπτει τους περιορισμούς του.

Αν και ένα τέτοιο καπιταλιστικό μοντέλο επέτρεψε σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού να επιτύχει υψηλό βιοτικό επίπεδο, έχει εκμεταλλευτεί τους πόρους του πλανήτη πέρα από τις δυνατότητές του.

Αυτό το μοντέλο χρειάζεται αναθεώρηση, προκειμένου να εξασφαλιστεί μια ανάπτυξη που σέβεται το φυσικό περιβάλλον, την ποιότητα των ανθρώπινων σχέσεων και τις οικονομικές επιδόσεις.

Τα σημάδια της μη βιωσιμότητας αυτού του μοντέλου είναι πλέον ξεκάθαρα: κλιματική αλλαγή, βιοποικιλότητα με συμβιβασμούς, επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης και ολοένα και πιο άνιση (πολωμένη) κατανομή του πλούτου.

Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη

Ήδη από το 1974, οι ερευνητές της Λέσχης της Ρώμης τόνισαν τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίζαμε, επισημαίνοντας πώς το μοντέλο κατανάλωσης απαιτούσε τουλάχιστον 3 πλανήτες για να καλύψει τις ανάγκες ολόκληρου του πληθυσμού.

Η έκθεση «Τα Όρια στην Ανάπτυξη» (Limits to Growth – Meadows Report) που δημοσιεύτηκε το 1972 από μια ομάδα πολιτικών ηγετών και επιστημόνων που βραβεύτηκαν με Νόμπελ προβλέπει την αδυναμία διατήρησης αυτής της προσέγγισης λόγω περιορισμένων φυσικών πόρων, ιδίως όσον αφορά το πετρέλαιο, καθώς και την αδυναμία απορρόφησης ρυπογόνων εκπομπών.

Ένας τέτοιος υποτιμημένος συναγερμός μας υποχρεώνει τώρα να δράσουμε πολύ γρήγορα για να αποφύγουμε την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική κατάρρευση του συστήματος.

Ένα νέο οικονομικό μοντέλο

Μία από τις πιθανές λύσεις είναι να μετατρέψουμε το γραμμικό μοντέλο της οικονομίας μας σε κυκλικό. Σε γενικές γραμμές, η κυκλική οικονομία μπορεί να οριστεί ως ένας θετικός κύκλος ανάπτυξης που διατηρεί και βελτιώνει το φυσικό κεφάλαιο, βελτιστοποιεί την αποτελεσματικότητα των πόρων και ελαχιστοποιεί τους κινδύνους του οικονομικού συστήματος με την αποτελεσματική διαχείριση των αποθεμάτων των τελικών πρώτων υλών και των ροών ανανεώσιμων υλικών.

Η κυκλική οικονομία είναι επομένως ένα οικονομικό μοντέλο σχεδιασμένο να αυξάνει και να διατηρεί την αξία των φυσικών πόρων όσο το δυνατόν περισσότερο, περιορίζοντας τη χρήση νέων πρώτων υλών και ενέργειας από μη ανανεώσιμες πηγές σε διαδικασίες παραγωγής, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τη δημιουργία απορριμμάτων και αποβλήτων και ενθαρρύνοντας την ενεργή ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίησή τους.

Αριθμητικά στοιχεία

Το σύστημα έχει τεράστια ροή υλικών: περισσότεροι από 65 δισεκατομμύρια τόνοι νέων υλικών εισήλθαν στην οικονομία μόνο το 2010.

Μέχρι το 2020, σε ένα σενάριο «διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης», το ανώτατο όριο των 82 δισεκατομμυρίων αναμενόταν να επιτευχθεί. Φυσικά, αυτοί οι πόροι δεν κατανέμονται εξίσου μεταξύ των χωρών και επομένως βρίσκονται υπό αμφισβήτηση, δεδομένης της αυξανόμενης ζήτησης υλικών ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας αύξησης του πληθυσμού (9 δισεκατομμύρια το 2050) και του αυξανόμενου αριθμού ατόμων που εισέρχονται στη μεσαία τάξη των καταναλωτών (περισσότερο από 5 δισεκατομμύρια μέχρι το τέλος της δεκαετίας).

Θα υπάρχουν ύλες/υλικά για όλους;

Εκτιμάται ότι παράγονται 1,3 δισεκατομμύρια τόνοι αστικών στερεών αποβλήτων (Msw) κάθε χρόνο, δηλαδή κατά μέσο όρο 1,2 κιλά αποβλήτων κατά κεφαλήν, την ημέρα, και έως το 2025 ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να αυξηθεί σε 1,42 κιλά αποβλήτων κατά κεφαλήν.

Η πολιτεία των σκουπιδιών

Στον Ειρηνικό Ωκεανό, μεταξύ Καλιφόρνιας και Χαβάης, υπάρχει ένα νησί από πλαστικό που καλύπτει μια επιφάνεια τρεις φορές το μέγεθος της Γαλλίας, 1,6 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα: μια μάζα 1,8 τρισεκατομμυρίων τεμαχίων, που ζυγίζει συνολικά 80.000 τόνους. Είναι το Great Pacific Garbage Patch (Ο Μεγάλος Σκουπιδότοπος του Ειρηνικού), όπως έχει μετονομαστεί από το Ολλανδικό ίδρυμα Ocean Cleanup, το οποίο έχει εκτιμήσει το μέγεθος και τη σύνθεσή του χρησιμοποιώντας 30 πλοία και 2 αεροσκάφη. Ο σκουπιδότοπος είναι 4 με 16 φορές μεγαλύτερος από τις προηγούμενες εκτιμήσεις. Αποτελείται από 46% δίχτυα ψαρέματος, και από άκαμπτα πλαστικά όπως πολυαιθυλένιο (PE) και πολυπροπυλένιο (PP). Το 92% των αντικειμένων είναι μεγαλύτερο από 0,5 εκατοστά. Οι ερευνητές βρήκαν στο νερό αμετάβλητα αντικείμενα από τη δεκαετία του 1970. Η πυκνότητα πλαστικού στο κέντρο του νησιού φτάνει έως 100 κιλά ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, πέφτοντας κάτω από τα 10 κιλά ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο στις άκρες. Το 84% του υλικού που βρέθηκε περιείχε τοξικές ουσίες.

Η πολιτεία των σκουπιδιών

The Garbage Patch: σύντομα, αυτή η τεράστια μάζα πλωτών, δύσσομων αποβλήτων θα μπορούσε να γίνει η 196η πολιτεία του πλανήτη μας. Η αναφορά προς τον ΟΗΕ για την ίδρυση ενός κράτους σκουπιδιών ξεκίνησε στο Διαδίκτυο και, σε σύντομο χρονικό διάστημα, συγκέντρωσε εκατοντάδες χιλιάδες υπογραφές από πολίτες σε όλο τον κόσμο. Εάν αυτή η τεράστια περιοχή ήταν αυτόνομη πολιτεία, θα υπόκειται σε κανονισμούς προστασίας του περιβάλλοντος.

Ο αντίκτυπος στην εργασία

Σε μια κυκλική οικονομία, η αξία των προϊόντων και των υλικών διατηρείται για όσο το δυνατόν περισσότερο. Τα απόβλητα και η χρήση πόρων ελαχιστοποιούνται και οι πόροι διατηρούνται εντός της οικονομίας όταν ένα προϊόν έχει φτάσει στο τέλος της ζωής του, για να χρησιμοποιηθούν ξανά και ξανά και να δημιουργήσουν περαιτέρω αξία.

Ένα τέτοιο μοντέλο έχει επίσης σημαντική προστιθέμενη αξία από κοινωνική άποψη: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά στην πραγματικότητα ότι η αποφυγή της δημιουργίας αποβλήτων, ο οικολογικός σχεδιασμός, η επαναχρησιμοποίηση και ανάλογα μέτρα θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε καθαρή εξοικονόμηση 600 δισεκατομμυρίων ευρώ ή 8% του ετήσιου κύκλου εργασιών, δημιουργώντας 580.000 νέες θέσεις εργασίας.

Ο κόσμος της βιομηχανίας παίζει καθοριστικό ρόλο στην ενθάρρυνση και την επιτάχυνση της διαδικασίας αλλαγής, με την έρευνα και την καινοτομία στον σχεδιασμό των προϊόντων και των διαδικασιών παραγωγής, τη βιομηχανική συμβίωση, τη δοκιμή νέων αλυσίδων εφοδιασμού και τον επαναπροσδιορισμό της δομής των υπαρχόντων. Ωστόσο, για να διευκολυνθεί η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, οι δημόσιες αρχές πρέπει επίσης να εξοικειωθούν με τις βιομηχανικές διαδικασίες προκειμένου να κατανοήσουν πώς να παρακολουθούν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές τους επιπτώσεις.

Η βιώσιμη ανάπτυξη σχετίζεται επίσης στενά με την κοινωνική μέριμνα. Το 56% των πράσινων εταιρειών είναι επιχειρήσεις με συνοχή. Εταιρείες που επενδύουν στην οικονομική και κοινωνική ευημερία των εργαζομένων και των κοινοτήτων τους. Οι μη συνεκτικές εταιρείες αντιπροσωπεύουν αντίθετως το 48% των εταιρειών που δεν πραγματοποιούν πράσινες επενδύσεις.

Αποκτήστε μια νέα προοπτική

Στην πιο πρόσφατη κυκλοφορία της έκθεσης, που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο για τις Επιχειρήσεις και το Περιβάλλον, McKinsey, με τίτλο «Ανάπτυξη Εντός: ένα όραμα κυκλικής οικονομίας για μια ανταγωνιστική Ευρώπη», η μετάβαση από ένα γραμμικό σε ένα κυκλικό μοντέλο θα συνεπαγόταν τα εξής:

- 11% αύξηση του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ έως το 2030 (υψηλότερο κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες από την ανάπτυξη βάσει του γραμμικού μοντέλου),
- 48% μείωση των εκπομπών (που θα μπορούσε να αυξηθεί σε 84% έως το 2050) και αύξηση 18% στο εισόδημα των νοικοκυριών.
- εάν η κυκλική οικονομία θα κλιμακωθεί τα επόμενα πέντε χρόνια, θα μπορούσε να δημιουργήσει 450 εκατομμύρια ευρώ σε εξοικονόμηση υλικού, 100.000 νέες θέσεις εργασίας.
- Θα μπορούσε επίσης να αποτρέψει 100 εκατομμύρια έως τόνους αποβλήτων παγκοσμίως να καταλήξουν σε χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι εντός αυτών των πέντε ετών οι εταιρείες θα επικεντρωθούν στην προώθηση της δημιουργίας «κυκλικών» αλυσίδων εφοδιασμού για την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης και αναγέννησης πρώτων υλών.

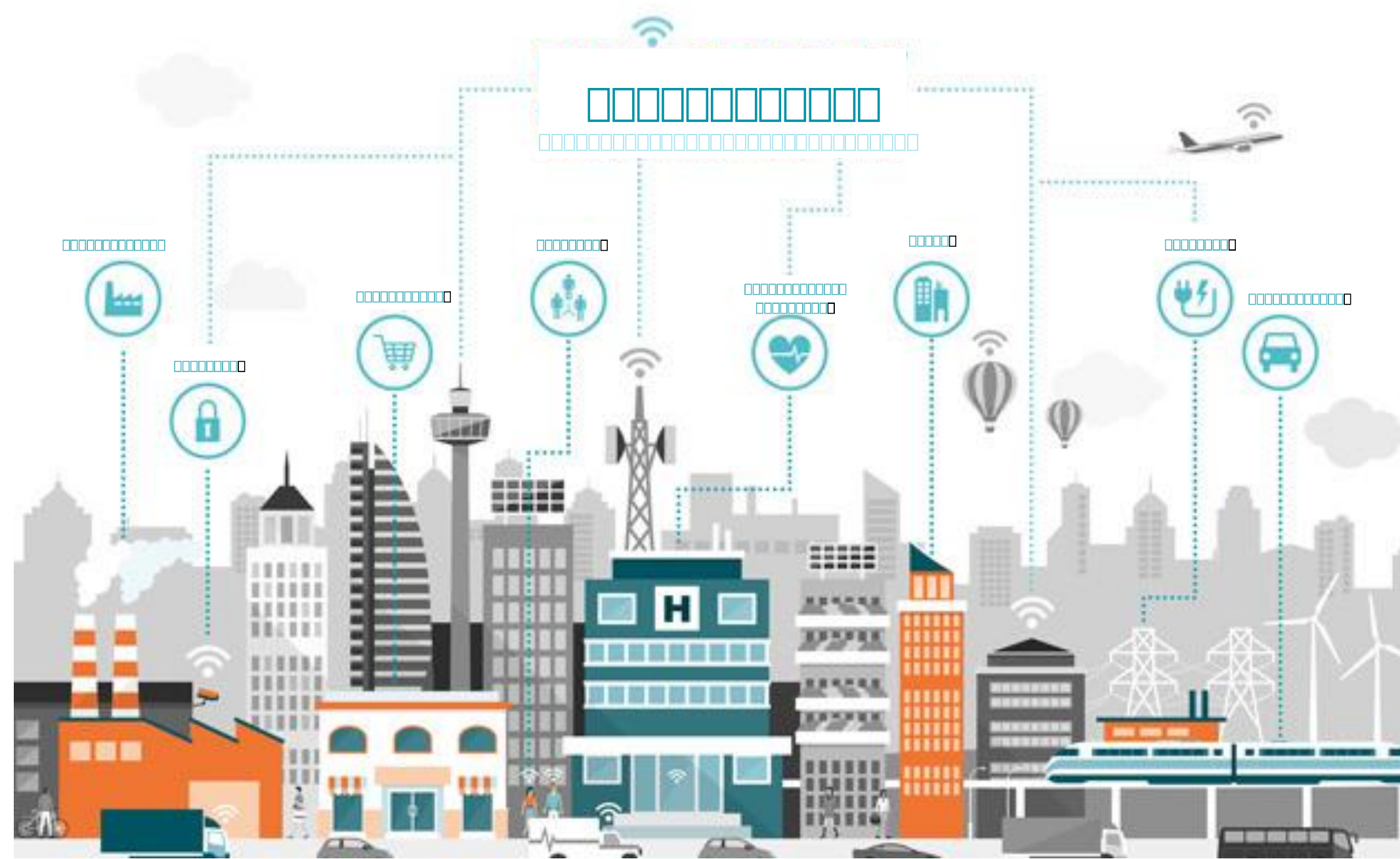
Οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι αποφασισμένη να υποστηρίξει αυτή τη διαδικασία αλλαγής.

Το Ταμείο Ανάκαμψης αποσκοπεί στην προώθηση μιας πιο πράσινης, πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπης.

Βιώσιμη ανάπτυξη, τεχνολογική καινοτομία, διάδοση ψηφιακής κουλτούρας, ανάπτυξη υποδομών, προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ανάπτυξη έξυπνων πόλεων και προώθηση ενεργών και υπεύθυνων πολιτών.

Αυτές οι διαδικασίες αλλαγής αποτελούν μια μοναδική ευκαιρία για την ήπειρό μας, αλλά απαιτούν μια μεγάλη συλλογική προσπάθεια. Επομένως, οι προσπάθειες των κρατών και των κυβερνήσεων, καθώς και των επιχειρήσεων και των συλλόγων σε κάθε περιοχή, ακόμη και αυτές των μεμονωμένων πολιτών, δεν θα είναι αρκετές.

Ένα παγκόσμιο πρόβλημα

Αυτή η κατάσταση αφορά όλες τις χώρες, αν και σε διαφορετικό βαθμό έντασης, και απαιτεί συντονισμένη και κοινή πολιτική δράση.

Ειδικότερα, η υγειονομική περίθαλψη και η πρόληψη απαιτούν ισχυρή δέσμευση και υψηλό αίσθημα ευθύνης εκ μέρους κυβερνήσεων, τοπικών δημόσιων διοικήσεων, εταιρειών και ατόμων.

Οι επιλογές του τρόπου ζωής κάθε ατόμου έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο κόστος και την οργάνωση ολόκληρης της κοινότητας, επηρεάζοντας τη βιωσιμότητα των κοινωνικών μας συστημάτων και αυξάνοντας τον κίνδυνο ανισοτήτων στην προσβασιμότητα στην υγειονομική περίθαλψη.

Η επίτευξη των στόχων του ΟΗΕ απαιτεί επομένως μια εκπαιδευτική προσπάθεια και μια ισχυρή δέσμευση για την προώθηση έργων που αναπτύσσουν ένα ισχυρό αίσθημα ευθύνης και «ανήκειν» στην κοινότητα.

Οι 17 στόχοι του ΟΗΕ

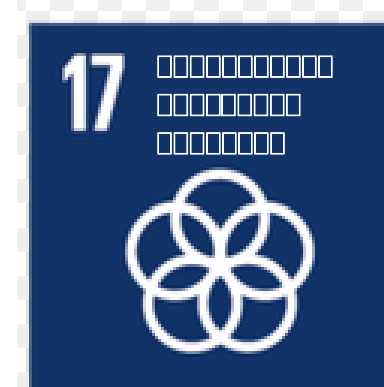
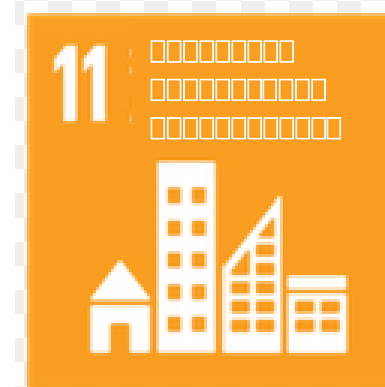
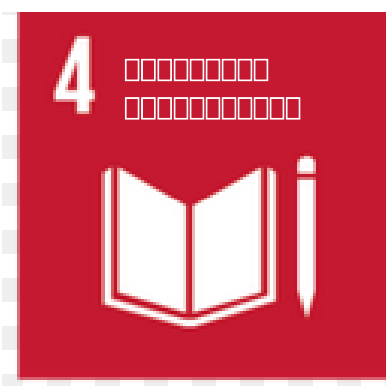
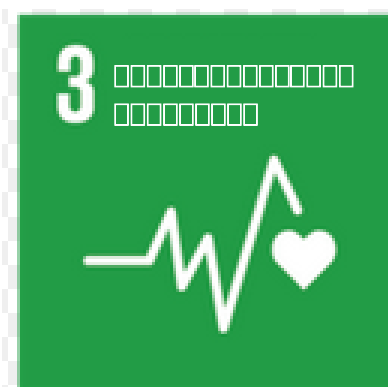
ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το έργο Search και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Το έργο SEARCH μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων του ΟΗΕ:

- 3. Υγεία και ευημερία μέσω της κίνησης και της σωματικής άσκησης
- 4. Ποιότητα στην εκπαίδευση όσον αφορά θέματα που σχετίζονται με τον αθλητισμό, τον σεβασμό, τον διάλογο
- 11. Προώθηση των βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων με τη δημιουργία αστικών χώρων για άσκηση και αθλητισμό
- 17. Ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης και της συνεργασίας στην αθλητική πρακτική

Κυριότερα σημεία

Το οικονομικό υπόδειγμα κινείται προς τη διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Θα είναι απαραίτητο να επανεξετάσουμε τη δημιουργία κοινής αξίας, η οποία μπορεί να αποφέρει οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό κέρδος.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της δημιουργίας μιας δικαιότερης, πιο πράσινης και πιο περιεκτικής Ευρωπαϊκής κοινωνίας, κάθε παίκτης πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του και να συμμετάσχει ενεργά σε αυτήν τη διαδικασία.

Οι κυβερνήσεις, οι τοπικές δημόσιες διοικήσεις, οι εταιρείες και οι πολίτες θα πρέπει να συνεργαστούν μέσω κοινών διαδικασιών, υποστηριζόμενων από τη διάδοση της τεχνολογίας και την πρόσβαση στην πληροφορία.

Η εκπαίδευση, η υγεία και η ευημερία θα βρίσκονται στο επίκεντρο της μελλοντικής προόδου.

Άσκηση 1

Διαβάστε και μεταφράστε την ιστορία των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ: <https://sdgs.un.org/goals>

Επιλέξτε έναν από τους στόχους που προσδιορίζει ο ΟΗΕ και περιγράψτε τον σύμφωνα με τις γνώσεις και τις εμπειρίες σας.

Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι πιο σημαντικοί στόχοι για τη χώρα σας και γιατί;

Λέξεις-κλειδιά

Μοντέλο
ανάπτυξης

Συνεκτικές
επιχειρήσεις

Ποιότητα ζωής

Τεχνολογική
καινοτομία

Καπιταλισμός

Ανάπτυξη
υποδομών

Πόροι της Γης

Μη βιωσιμότητα

Ψηφιακή
κουλτούρα

Meadows report

Ανανεώσιμη
ενέργεια

Κυκλική
Οικονομία

Έξυπνες πόλεις

Πλαστικό

Ευρωστία

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

